

O Unii Europejskiej

Ważne dla:

- zarządów kół terenowych PSOUU
- instruktorów i terapeutów osób niepełnosprawnych
- samych osób niepełnosprawnych
- ich rodzin

OTWORZYMY PRZED NIMI ŻYCIĘ <

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym

UNIA EUROPEJSKA

powstała w wyniku procesu rozpoczętego w **1951 roku przez 6 państw - Francję, Niemcy, Włochy, Belgię, Holandię, Luksemburg**, które utworzyły Europejską Wspólnotę Węgla i Stali. Jej głównym celem była odbudowa gospodarcza powojennej Europy. W 1957 roku kraje te powołały na mocy Traktatu Rzymskiego - Europejską Wspólnotę Gospodarczą, do której wstępowały kolejne następujące państwa: **Wielka Brytania, Irlandia, Dania (1973), Grecja (1981), Hiszpania i Portugalia (1986) oraz Austria, Szwecja i Finlandia (1995)**.

Obecna nazwa **Unia Europejska** została wprowadzona w 1991 roku na mocy Traktatu z Maastricht, w którym ustalono także utworzenie unii walutowej. Od 2002 roku waluty większości krajów zastąpiono wspólnym pieniądzem - euro.

Obecnie w skład Unii wchodzi 15 państw.

Na terytorium o zasięgu ponad 3 mln km² mieszka prawie 378,5 mln obywateli. W 2000 roku wielkość Produktu Krajowego Brutto (PKB) na jednego obywatela osiągnęła 22 603 euro. Stopa bezrobocia w UE wynosi 7,8%, a średnioroczna inflacja - 2,1%. Wielkość budżetu wspólnotowego na 2003 rok to ponad 99,5 mld euro.

1 maja 2004 Unia Europejska rozszerzy się po raz szósty o **10 nowych państw**, w tym Polskę, pod warunkiem uzyskania pozytywnych wyników w referendach narodowych w każdym z państw. **Wówczas Unia Europejska liczyć będzie 25 państw**. Na „tak“ wypowiedziały się już: Malta, Węgry, Litwa, Słowenia i Słowacja.

W Polsce referendum odbędzie się w dniach 7 i 8 czerwca 2003.

Rozszerzona Unia Europejska liczyć będzie 453 mln obywateli.
8,5 % ogółu ludności UE stanowią będą obywatele polscy.

W dalszej kolejności o wejście do Unii starają się jeszcze **4 państwa:**

- Bułgaria,
- Rumunia,
- Chorwacja
- Turcja.

POLSKA W UNII

Jeśli powiemy „tak“ w referendum Polska umocni swoją pozycję w europejskiej rodzinie. Nie utracimy suwerenności. Nasze prawa narodowe nadal chronić będzie Konstytucja RP, zaś wchodząc do Unii uzyskamy dodatkowe gwarancje ochrony poza granicami naszego kraju. Decyzje najważniejsze dla Polski nadal podejmować będziemy sami.

Stolicą Rzeczypospolitej pozostanie Warszawa, nasze granice będą nienaruszalne i bezpieczne, zaś biało-czerwona flaga będzie powiewać na masztach - nie tylko w Polsce, ale też w Brukseli. Po wejściu Polski do UE, **język polski stanie się kolejnym językiem urzędowym Unii** (obecnie jest ich 11).

Swoboda wyznania i rola Kościoła zagwarantowana jest przez Konstytucję Rzeczypospolitej oraz narodowe tradycje Polaków. **Kościoły w państwach Unii mają pełną swobodę i niezależność działania.**

OBYWATELE PAŃSTW, OBYWATELE EUROPY

W każdym z państw członkowskich **obywatelstwo europejskie jedynie uzupełnia obywatelstwo narodowe**. Nie ma żadnego wpływu na prawa wynikające z obywatelstwa narodowego, ale daje natomiast dodatkowe przywileje, np. swobodę przebywania i poruszania się na obszarze wszystkich państw członkowskich, prawo głosu i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego, czy prawo skargi do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich.

Prawo w UE obejmuje tylko te dziedziny, co do których państwa członkowskie wspólnie uznały, że potrzebna jest współpraca, np. wspieranie rolnictwa. Polska też będzie uczestniczyć w tworzeniu wspólnego prawa i nie zgodzi się na takie zmiany w prawie, które byłyby sprzeczne z naszą Konstytucją.

Poprawa warunków życia obywateli jest jednym z podstawowych celów UE. Dzięki konkurencji rynkowej i ochronie praw konsumentów poprawi się jakość wszystkich kupowanych towarów. Lepiej chronione będzie środowisko naturalne (czystsza woda i powietrze). Młodzież polska będzie miała identyczne szanse na lepszą edukację jak młodzież w państwach UE.

WŁADZA USTAWODAWCZA I WYKONAWCZA

Sposób funkcjonowania UE regulują traktaty zatwierdzone przez wszystkie państwa członkowskie. Organami stanowiącymi prawo są **Rada Unii Europejskiej** i **Parlament Europejski** wybierany bezpośrednio przez obywateli UE. Głównym organem wykonawczym jest **Komisja Europejska**, która ponadto posiada wyłączne prawo inicjatywy ustawodawczej i wdraża w życie decyzje podejmowane przez państwa członkowskie.

Prawo wspólnotowe dzieli się na prawo **pierwotne** (traktaty założycielskie i układy akcesyjne) oraz prawo **wtórne**, czyli - rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, zalecenia i opinie.

Rozporządzenia mają zasięg ogólny, obowiązują w całości i mają zastosowanie bezpośrednio do wszystkich państw członkowskich.

Decyzje obowiązują w całości tych, do których są skierowane.

Dyrektywy natomiast zobowiązują państwa członkowskie do realizacji przyjętego wspólnego celu, pozostawiając im swobodę w zakresie wyboru form i metod oraz wiążą jedynie te państwa, do których są skierowane.

Źródłami europejskiego prawa wspólnotowego są **ogólne zasady prawa** oraz **prawo zwyczajowe**. Ogólne zasady prawa to m.in. prawa i wolności podstawowe, zasady prawa międzynarodowego oraz zasady prawa sformułowane w procesie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości.

W hierarchii prawa UE prawo pierwotne ma wyższą rangę niż prawo wtórne.

Prawo wspólnotowe ma również pierwszeństwo w stosunku do systemów prawnych państw członkowskich.

Cały dorobek prawny UE określa się terminem *acquis communautaire*. Zasada poszanowania tego dorobku została wyraźnie podkreślona przez Traktat z Maastricht, a każde przystępujące do UE państwo musi ją w pełni i bezwzględnie zaakceptować.

Współpraca w ramach Unii obejmuje szeroki zakres zagadnień - od rolnictwa poprzez politykę handlową, regionalną, badawczo-rozwojową do współpracy wymiarów sprawiedliwości i polityki zagranicznej. Unia podejmuje jednak działania tylko w tych obszarach, w których państwa członkowskie udzieliły jej kompetencji.

Celem działania Unii jest zapewnienie harmonijnego wzrostu gospodarczego, niwelowanie różnic w rozwoju poszczególnych państw i regionów oraz poprawa życia obywateli. Zgodnie z opracowywaną konstytucją Unii, jej celem będzie także ochrona praw człowieka i utrwalenie demokracji.

POLSKA WE WŁADZACH UNII

Ważne decyzje Unii wymagają zgody wszystkich jej członków. Gdy Polska zostanie członkiem UE potrzebna będzie również jej zgoda. Będziemy wtedy decydować nie tylko o sobie.

- ★ W Parlamencie Europejskim Polska będzie reprezentowana przez 54 deputowanych (na ogólną liczbę 732 członków), którzy zostaną wybrani w naszym kraju w bezpośrednich i powszechnych wyborach w 2004 roku.
- ★ W Radzie Unii Europejskiej po rozszerzeniu, Polska będzie dysponowała 27 (na 321) głosami (tyloma co Hiszpania i tylko dwoma mniej niż Niemcy, Francja Wielka Brytania i Włochy),
- ★ Jak każde państwo członkowskie, będziemy mieć jednego komisarza w Komisji Europejskiej, jednego sędziego w Trybunale Sprawiedliwości i jednego w Sądzie Pierwszej Instancji,
- ★ Polska otrzyma po 21 miejsc w Komitecie Ekonomiczno-Społecznym i Komitecie Regionów na ogólną liczbę 317 członków każdego z Komitetów;
- ★ Od momentu przystąpienia do Unii, Polska będzie reprezentowana w Radzie Ogólnej Europejskiego Banku Centralnego (EBC) przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego, natomiast od chwili wejścia do Unii Gospodarczej i Walutowej (co stanie się równocześnie z wprowadzeniem euro w Polsce), Prezes NBP będzie także członkiem Rady Zarządzającej EBC.

POLITYKA UNII EUROPEJSKIEJ WOBEC OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Osoby niepełnosprawne stanowią ok.10% społeczeństwa Unii, czyli 37 mln osób. Po przyjęciu do Unii nowych państw członkowskich liczba ta zwiększy się do 50 mln.

W UE za politykę wobec osób niepełnosprawnych odpowiadają przede wszystkim jej państwa członkowskie. Przez wiele lat była ona inspirowana przez Radę Europy i Organizację Narodów Zjednoczonych.

Kalendarium przełomowych kroków w dziedzinie polityki społecznej UE

- 1950** - przyjęcie przez państwa członkowskie Rady Europy **Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności**.
- 1961** - podpisanie **Europejskiej Karty Społecznej** przez państwa członkowskie Rady Europy. Polska podpisała Kartę w 1991 r., a ratyfikowała w 1997 r.
- 1971** - Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych przyjęło **Deklarację Praw Osób Umysłowo Upośledzonych**.
- 1975** - ogłoszenie przez ONZ **Deklaracji Praw Osób Niepełnosprawnych**.
- 1993** - przyjęcie przez ONZ **Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych**.
- 1996** - uchwalenie przez Radę Europejską Rezolucji zatytułowanej **Nowa Strategia Wspólnotowa Dotycząca Osób Niepełnosprawnych**.
- 1997** - podpisanie przez kraje członkowskie UE **Traktatu Amsterdamskiego**, w którym sformułowane zostały prawa podstawowe, czyli te, które są fundamentem państwowych ustrojów konstytucyjnych i w którym znalazł się zapis o zakazie dyskryminacji z powodu niepełnosprawności.
- 2000** - wspólne przyjęcie przez Radę UE, Parlament Europejski oraz Komisję Europejską, **Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej**, która stanie się prawdopodobnie w niedalekiej przyszłości fundamentem przyszłej Konstytucji powiększonej Unii Europejskiej.
- 2000** - przyjęcie przez Radę Unii Europejskiej **Dyrektywy w sprawie ustanowienia ogólnych ram dla równego traktowania w zatrudnieniu i wykonywaniu zawodu**. Państwa członkowskie zostały zobowiązane do zapewnienia zgodności swojego ustawodawstwa z przepisami Dyrektywy najpóźniej do 2 grudnia 2003 roku. Wymóg ten dotyczy również państw kandydujących do Unii, a więc także Polski.
- 2003** - **Obchody Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych**

POLITYKA SPOŁECZNA I ZATRUDNIENIE

Europejska polityka społeczna to:

- ★ Działania prowadzące do powstania jednolitego, ponadnarodowego prawa, wiążącego wszystkie państwa członkowskie,
- ★ Wzajemne uznawanie minimalnych standardów socjalnych przez kraje UE,
- ★ Koordynowanie polityki społecznej poszczególnych krajów.

Na politykę społeczną UE składają się przepisy dotyczące promocji zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu, równości szans i likwidacji dyskryminacji na rynku pracy oraz w innych dziedzinach życia, koordynacji systemów ubezpieczenia społecznego, wspólnotowego prawa pracy i prawa w dziedzinie BHP. Przepisy te zapewniają szczególną ochronę osobom niepełnosprawnym.

UE podejmuje szereg działań zmierzających do zwalczania społecznej marginalizacji i wykluczenia społecznego, na które szczególnie są narażone osoby niepełnosprawne z wielu powodów:

- braku dostępności do udziału w życiu społecznym,
- niskiego poziomu wykształcenia i zatrudnienia,
- negatywnych postaw społeczeństwa wobec nich,
- braku polityki ekonomicznej kompensującej dodatkowe koszty życia związane z niepełnosprawnością,
- niewystarczającego wsparcia w edukacji,
- braku właściwych wyspecjalizowanych służb, co w rezultacie prowadzi do tego, że osoby z niepełnosprawnością muszą korzystać z instytucjonalnych form opieki, np. domów opieki społecznej.

Na lata 2002-2006 przewidziano realizację „Wspólnotowego programu działania przeciwko społecznemu wykluczeniu“ z budżetem około 75 mln. euro, który ma przynieść lepsze zrozumienie tego zjawiska oraz wzmocnić współpracę, wymianę doświadczeń i dobrej praktyki. Od 2002 Polska uczestniczy w programie.

W celu zwiększenia zatrudnienia osób niepełnosprawnych państwa członkowskie UE tworzą własne przepisy antydyskryminacyjne lub wprowadzają ustawy o obowiązkach zatrudnienia w zakładach pracy określonej liczby niepełnosprawnych pracowników (tzw. system kwotowy, który istnieje również w Polsce). Realizowane są ponadto:

- system zatrudnienia chronionego, dostosowany do możliwości osoby niepełnosprawnej, uwzględniający rodzaj i warunki pracy oraz zapewnienie niezbędnej pomocy w pracy,
- poszukiwanie nowych form zatrudniania osób niepełnosprawnych, tzw. zatrudnienie wspomagane, które polega na szkoleniu i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (także z głębokim stopniem niepełnosprawności) w zwykłych zakładach pracy przy wsparciu trenera pracy,
- tworzenia systemu zachęt materialnych dla pracodawców,
- tworzenie ustawodawstwa dającego podstawy wyrównywania szans na przykład na otwartym rynku pracy - rezerwacja pewnych prac czy zawodów dla osób niepełnosprawnych (tak jest np. w Wielkiej Brytanii i we Włoszech).

CZŁONKOSTWO W UNII

W UE zyskują wszyscy - i słabsi, i silniejsi. Dzięki unijnym dotacjom państwa biedniejsze otrzymują pomoc i ich tempo rozwoju wzrośnie, jak to miało miejsce np. w przypadku Irlandii, Grecji, Hiszpanii, Portugalii. Po wejściu Polski do UE nasz dochód narodowy też będzie rósł szybciej niż gdybyśmy pozostali poza nią.

Członkostwo przyspieszy wzrost gospodarczy, a zatem i zapotrzebowanie na pracę. Otrzymamy również z budżetu Unii znaczącą pomoc finansową na tworzenie nowych miejsc pracy, zwłaszcza w regionach o wysokim bezrobociu. Pomoc ta będzie mogła być przeznaczona na aktywizację zawodową dla wszystkich osób, w tym osób niepełnosprawnych, zarejestrowanych w urzędach pracy jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy.

W przypadku grupy społecznej, którą stanowią osoby niepełnosprawne w Polsce, konsekwencje wejścia do UE są jednoznacznie pozytywne. To szansa na włączenie się do unijnych inicjatyw skierowanych do osób niepełnosprawnych i stopniowe zbliżanie do standardów UE w dziedzinie opieki zdrowotnej, edukacji, pracy i wspierania w niezależnym funkcjonowaniu i udziale w życiu społecznym.

DOTACJE UNIJNE

Polska po przystąpieniu do UE stanie się odbiorcą znaczącej pomocy udzielanej w ramach **funduszy strukturalnych: Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności**, których zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek państw UE. Ich wykorzystanie ukierunkowane jest m.in. na wzrost poziomu zatrudnienia, promowanie równości kobiet i mężczyzn, zwalczanie wszelkich form dyskryminacji, w tym też - ze względu na niepełnosprawność.

Pozostałe fundusze strukturalne to: **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnych oraz Finansowy Instrument Orientacji Rybołówstwa**.

Obecna polityka strukturalna UE sprowadza się do realizacji trzech podstawowych celów:

1. Rozwój regionów opóźnionych gospodarczo
2. Pomoc regionom restrukturyzującym się gospodarczo
3. Rozwój zatrudnienia i zasobów ludzkich.

Z punktu widzenia działań na rzecz rozwiązywania problemów osób z niepełnosprawnością jednym z najważniejszych funduszy jest **Europejski Fundusz Społeczny**. Fundusz ten działa od 1960 roku a jego głównym celem jest walka z bezrobociem w krajach członkowskich UE.

W latach 1994-1999 kraje członkowskie UE korzystające z Europejskiego Funduszu Społecznego przeznaczyły znaczne środki finansowe na promocję działań na rzecz zwiększania szans osób niepełnosprawnych na rynku pracy, m.in. na dotacje na wynagrodzenia dla osób niepełnosprawnych podejmujących praktykę zawodową, zatrudnianie okresowe w ramach pracy chronionej, tworzenie własnych miejsc pracy, pośrednictwo pracy, spółdzielnie zrzeszające osoby z niepełnosprawnością intelektualną.

Po wejściu Polski do UE z **Europejskiego Funduszu Społecznego** będą mogły być też finansowane lub dofinansowane takie działania skierowane do osób niepełnosprawnych jak:

- promocja działań na rzecz zwiększenia szans osób niepełnosprawnych na rynku pracy,
- dotacje na wynagrodzenia dla osób niepełnosprawnych podejmujących praktykę zawodową,
- zatrudnianie okresowe w ramach pracy chronionej,
- tworzenie nowych własnych miejsc pracy,
- pośrednictwo pracy,
- tworzenie spółdzielni zrzeszających osoby z niepełnosprawnością intelektualną czy znaczną niepełnosprawnością ruchową,
- organizowanie szkoleń zawodowych i tworzenie warunków do podjęcia pracy przez młodzież niepełnosprawną,

- kształcenie kadr, ekspertów i personelu dydaktycznego,
- walka z dyskryminacją zawodową na rynku pracy,
- wspieranie grup marginalizowanych przez społeczeństwo, w tym osób niepełnosprawnych.

Pieniądze będzie można uzyskiwać zgłaszając konkretne projekty, obejmujące te działania. Projekty będą oceniane przez Unię, a do każdego projektu konieczne będzie wniesienie polskiego wkładu własnego, w wysokości od kilkunastu do kilkudziesięciu procent.

Wiele działań zrealizowanych w latach 90-tych przez Europejski Fundusz Społeczny sfinansowano w ramach programów **HORIZON** oraz **HELIOS I** i **HELIOS II**. Te ostatnie przyczyniły się do utworzenia specjalistycznej bazy danych pod nazwą **HANDYNET**, dostarczającej wszelkiego rodzaju niezbędnych informacji z zakresu niepełnosprawności.

Realizacja tych programów spowodowała, że kwestie niepełnosprawności zaczęto brać pod uwagę przy tworzeniu i planowaniu następnych programów. Wprowadzono m.in. zmiany polegające na uwzględnianiu w większym stopniu potrzeb osób niepełnosprawnych w takich programach jak: Socrates, Leonardo Da Vinci, Młodzież dla Europy.

INICJATYWY WSPÓLNOTOWE

Polityka strukturalna Unii jest realizowana także poprzez **Inicjatywy Wspólnotowe, czyli programy pomocy bezzwrotnej** takie jak: **INTERREG, URBAN, LEADER** i **EQUAL**.

Jedną z najważniejszych z nich, z punktu widzenia działań na rzecz osób z niepełnosprawnością, jest inicjatywa **EQUAL**.

- **EQUAL (2000-2006)** promuje i wspomaga międzynarodową współpracę prowadzącą do zwalczania dyskryminacji i nierówności oraz wszelkich barier utrudniających dostęp do rynku pracy. Środki finansowe wykorzystywane w ramach tego programu pochodzą z Europejskiego Funduszu Społecznego i Polska będzie mogła z nich korzystać po wejściu do UE. Inicjatywa **EQUAL** stanowi kontynuację programów **ADAPT** i **EMPLOYEMENT** realizowanych w latach 1994-1999.

Polska w chwili obecnej znajduje się na etapie **programowania** inicjatywy **EQUAL**. Wielkość środków przeznaczona na jej realizację szacowana jest **na kwotę 118 mln euro**.

Inicjatywa Wspólnotowa **EQUAL** w Polsce będzie wdrażana i realizowana w

oparciu o Jednolity Dokument Programowy dla Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL, który jest aktualnie opracowywany w **Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej**.

Kontakt i informacje:

<http://www.europa.eu.int/comm/equal>

<http://www.mpips.gov.pl>

- **URBAN II (2000-2006)**. Program ten ma na celu wspieranie nowych strategii na rzecz ekonomicznej i społecznej odnowy obszarów miejskich lub dotkniętych zjawiskami bezrobocia strukturalnego i przejawami patologii społecznej (renowacja budynków w celu stworzenia miejsc pracy, inicjatywy lokalne tworzenia miejsc pracy, prowadzenie szkoleń zawodowych i programów edukacyjnych dla osób marginalizowanych itp.). Program jest finansowany z **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego**.

Kontakt i informacje:

Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/urban2

<http://www.mpips.gov.pl>

WDRAŻANIE FUNDUSZY I INICJATYW

Dokumenty opracowane przez Polskę w celu efektywnego wdrażania funduszy strukturalnych i inicjatyw wspólnotowych, po wejściu Polski do UE to:

- Sektorowy Program Operacyjny „Rozwój Zasobów Ludzkich oraz Uzupełnienie do Sektorowego Programu Operacyjnego „Rozwój Zasobów Ludzkich“
- Wspólna Ocena Założeń Polskiej Polityki Zatrudnienia
- Polityka Społeczna 2002-2005
- Narodowa Strategia Wzrostu Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich 2000-2006
- Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006

Rolę instytucji zarządzającej Funduszem Społecznym sprawować będzie

Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej

<http://www.mpips.gov.pl>

W połowie 2002 roku powstał powołany przez ówczesne Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej **Krajowy Ośrodek Szkoleniowy Europejskiego Funduszu Społecznego KOSzEFS** działający w ramach **Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości**. Jego celem jest organizacja szkoleń, promocja i dostarczanie wiedzy na temat EFS oraz identyfikowanie osób i instytucji potencjalnie zainteresowanych wykorzystywaniem w przyszłości środków z tego funduszu.

Kontakt i informacje:

<http://www.parp.gov.pl>

W ramach współpracy organizacji pozarządowych przy programowaniu funduszy strukturalnych została wyłoniona **sieć łączników - ekspertów regionalnych**, których funkcją jest zwiększenie udziału organizacji w kształtowaniu polityki regionalnej, tj. w uczestnictwie w programowaniu funduszy strukturalnych w regionie oraz przygotowanie do absorpcji tych funduszy.

Łącznicy zostali wyłonieni z inicjatywy Przedstawicielstwa Polskich Organizacji Pozarządowych w Brukseli oraz Fundacji im. Stefana Batorego.

Adresy kontaktowe łączników podane są na końcu folderu.

FUNDUSZE PRZEDAKCESYJNE

Polska korzysta z pomocy Unii europejskiej, w ramach funduszy przedakcesyjnych już od 1990 roku.

Program PHARE jest jednym z większych programów realizowanych z tych funduszy. Początkowo jego zadaniem było wspieranie przemian gospodarczo-społecznych. Z czasem stał się największym instrumentem pomocy przedakcesyjnej dla krajów starających się o przyjęcie do UE.

W ramach tego programu Unia Europejska przyznaje środki na rozwój infrastruktury, ochronę środowiska naturalnego, pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw i inne.

Część tych środków została lub zostanie wykorzystana na projekty mające związek z rozwiązywaniem problemów osób niepełnosprawnych.

W latach 1990-2000 w ramach programów **PHARE** przyznano Polsce 2,5 mld euro.

PHARE 2002-2006 przyjmie formę programów krajowych, które będą realizowane na zasadach konkursowych. Programy są przeznaczone na działania związane z aktywizacją młodzieży, wsparcie grup ryzyka, równość szans kobiet i mężczyzn.

Na temat wdrażania programu PHARE informacji udzielają:

- Urząd Komitetu Integracji Europejskiej

<http://www.ukie.gov.pl>

- Fundacja Fundusz Współpracy

<http://www.cofund.org.pl>

- Urzędy Marszałkowskie

- Wojewódzkie Urzędy Pracy

Z funduszy przedakcesyjnych mogą być realizowane i finansowane inne programy przeznaczone na działania na rzecz poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych w naszym kraju, takie jak:

SOCRATES II - działania edukacyjne

Kontakt i informacje:

<http://www.socrates.org.pl>

oraz **Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu**

<http://www.men.waw.pl>

MŁODZIEŻ DLA EUROPY (2000-2004) - pozaszkolna, nieformalna edukacja młodych ludzi. Ułatwia zdobywanie wiedzy i nowych umiejętności, szczególnie młodzieży żyjącej w trudnych warunkach i młodzieży niepełnosprawnej.

Młodzież niepełnosprawna może liczyć m.in. na sfinansowanie kosztów specjalnych, związanych z jej udziałem w wymianie międzynarodowej.

Kontakt i informacje:

<http://www.youth.org.pl>

LEONARDO DA VINCI II (2002-2006) - podniesienie jakości kształcenia zawodowego i specjalistycznego; promuje nowe rozwiązania w edukacji i szkoleniach zawodowych.

Kontakt i informacje:

Krajowa Agencja Programu Leonardo da Vinci

<http://www.bkkk-cofund.org.pl>

PROGRAM PUBLIC HEALTH (2003-2008)

Wspieranie działań na rzecz zdrowia publicznego

Kontakt i informacje:

Ministerstwo Zdrowia

<http://www.mz.gov.pl>

CONTENT (2001-2005)

Program dotyczy m.in. promocji dostępu do nowych technologii, szczególnie Internetu.

Kontakt i informacje:

Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie

<http://www.econtent.agh.edu.pl>

Informacje o innych funduszach i programach unijnych:

Urząd Komitetu Integracji Europejskiej (UKIE) koordynuje proces przygotowań Polski do członkostwa w UE, nadzoruje dostosowania legislacyjne, realizację układu stowarzyszeniowego oraz wykorzystywanie środków pomocowych w ramach programów PHARE, ISPA, SAPARD

<http://www.ukie.gov.pl>

Można tam również uzyskać informacje o publikacjach, analizach, opracowaniach, adresy instytucji i organizacji zaangażowanych w proces integracji, informacje o **ogólnopolskiej sieci Regionalnych Centrów Informacji Europejskiej**.

Centrum Informacji Europejskiej UKIE

<http://cie.gov.pl>

Ogólnopolski Program Informacji o Unii Europejskiej

infolinia: 0 800 387 672 lub 0-800 EUROPA

<http://www.europa.gov.pl>

Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce

<http://www.europa.delpol.pl>

**Centrum Informacyjne dla Osób Niepełnosprawnych
przy Stowarzyszeniu Przyjaciół Integracji**

<http://www.niepełnosprawni.info>

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

<http://www.parp.gov.pl>

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Infolinia: 0800 38 00 84

<http://www.arimr.gov.pl>

Portal organizacji pozarządowych

<http://www.ngo.pl>

**Przedstawicielstwo Polskich Organizacji Pozarządowych w Brukseli
i Warszawskie Biuro Łącznikowe**

Biuletyn Przedstawicielstwa Organizacji Pozarządowych w Brukseli „EUlotka“

e-mail: eu@eu.ngo.pl

Strona internetowa UE

- informacje w językach oficjalnych UE, niektóre w języku polskim

<http://www.europa.eu.int>

Parlament Europejski (polska wersja językowa)

http://www.europarl.eu.int/home/default_pl.htm

Biuro Informacji Rady Europy w Warszawie

<http://www.radaeuropy.org.pl>

Duże europejskie organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych:

Europejskie Forum Niepełnosprawnych

- European Disability Forum (EDF)

<http://edf.fepgh.org>

Inclusion Europe

- Związek Stowarzyszeń Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną i Ich Rodzin

<http://www.inclusion-europe.org>

Lista łączników:

WOJEWÓDZTWO	ŁĄCZNIK	E-MAIL	TELEFON
kujawsko-pomorskie	Ryszard Kamiński	r.kaminski@pro.onet.pl	0608 318 566
	Wojciech Szymczak	wszymczak@ewcm.org.pl	0503 798 064
lubelskie	Marek Piasecki	mpias@ffm.lublin.pl	0601 976 410
lubuskie	Małgorzata Rulińska	rulinska@poczta.onet.pl	0609 636 531
	Kazimierz Kisiel	gswmp@kki.net.pl	0601 499 466
łódzkie	Łukasz Waszak	lwaszak@opus.org.pl	(42) 617 19 41
	Zofia Koepppe	fundacja@frp.lodz.pl	(42) 630 36 67
małopolskie	Agnieszka Ścigaj	scigajka@poczta.onet.pl	0606 435 665
	Stanisław Alwasiak	s.alwasiak@qdnnet.pl	0603 177 084
mazowieckie	Marzena Mendza-Drozd	mamd@go2.pl	0602 675 333
podkarpackie	Mariusz Kwiatkowski	kwiatkowski@poczta.onet.pl	0604 585 598
pomorskie	Marek Hola	keram.aloh@interia.pl	0501 592 979
	Aleksandra Mąkosza	alexmakosza@poczta.onet.pl	0608 145 439
opolskie	Jadwiga Silarska	jadwiga.silarska@wp.pl	0605 955 145
śląskie	Ewa Hajduk	biuro@pkegliwice.pl	(32) 231 85 91
	Anna Kruczek	kafos@free.ngo.pl	(32) 201 02 67
świętokrzyskie	Dorota Lasocka	dorota@rcie.kielce.pl	0609 679 093
	Piotr Sadłocha	piotr.sadlocha@gazeta.pl	
warmińsko-pomorskie	Dorota Czarzasta	dorotacz1@wp.pl	0609 465 808
	Bartłomiej Głuszak	gluszak@wp.pl	0693 109 666
wielkopolskie	Beata Przybylska	przybylska_bea@hotmail.com	0501 934 793
	Andrzej Grzybowski	Andrzej_Grzybowski@um.poznan.pl	
zachodniopomorskie	Anna Łączkowska	alacz@wsap.szczecin.pl	0608 535 845
	Grzegorz Augustowski	gaugustowski@owoue.interia.pl	0604 755 245
podlaskie	Barbara Szerbińska	bastek@zetobi.com.pl	0604 504 444
	Piotr Znaniński	piotrzna@wp.pl	0603 702 406
dolnośląskie (warunkowo)	Janina Jaszczur	janinaarw@interia.pl	0606 222 532
	Joanna Mirecka	mirecka@grupasilesia.com.pl	0601 702 060
	Dariusz Grzemny	dg@plusnet.pl	

Łącznicy branżowi

Dariusz Urbaniak (ekologia)	durbaniak@poczta.onet.pl	
Marek Kryda (rolnictwo)	animalinst@poczta.onet.pl	0608 458 011
Katarzyna Terlecka (ekologia)	kasia@zielonasiec.pl	0604 493 185